

ՇԱՐԱԹ ԱՐԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Մասի լրագիրն 5 անգամ կը ճրատա
րակուի 1 արբ. 4 Օրաբերք եւ 1 Շարա
բարերք :
Տարեկան դիմ. 4, Պոլսոյ համար 120
Վեցամսն գին 4, Պոլսոյ ,, 90, Դր
,, Գաւառաց ,, 5 Մեճ
Եւ քանդիր բուսց գին
արարաւ 60 փոյ
քարերք 20

Գուրա գացած լրագրաց համար ծախ
քը կծագրուրեան վրայ է :
Մտնուցման տողը մեկ անգամի համար
3 դր. երկու անգամի համար 2 դր.
Լրագրոյ վերաբերեալ ճամակ կտո՛ր որ
եւ իցէ գրութիւն կծագրուր=ճօրք
կին պիտի ուղղուի . եւ համար ծախ
քը՛ ալ գրկողին վրայ է :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 23 ՕԴԱՍՏՈՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Կարողէն կայսեր հրատարակած
աղատական բարեկարգութիւններն
եւ ընդհանուր ներդրութիւնն անհաշ-
տելեաց կուսակցութեան վրայ ալ ի-
րենց ազդեցութիւնն ունեցան : Բնդ-
դիմադիր մասին երկու գլխաւոր ան-
դամները կայսեր նոր քաղաքականու-
թեան իրենց հաւանութիւնը տուին :
Մասնաւորապէս է Պ. Յ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
որոյ նոր բարեկարգութեանց տուած
արդարասէր ընդունելութիւնը կա-
պացուցանէ թէ որչափ աղատական
ըլլան՝ այնչափ աւելի կը յաջողին :
Լեզուորդն է Պ. Լ. Երնէսթ-Իքթար,
որ կը բարեկամները կը յորդորէ եղած
զիջումներն անկեղծարար ընդունելի
եւ ապագային մէջ քաղաքական խնդ-
րներու վրայ առանց կրից վիճել,
յիշեցնելով թէ ճշմարտութեան յազ-
թանակը բուն միջոցներով չկրնար ա-
պահովուիլ : Իսկ Սոյֆոն յայտարարու-
թիւն կրնէ թէ ոչ ներդրութիւնը պիտի
ընդունի, ոչ ալ Փարիզ պիտի
դառնայ, մինչեւ որ Փարիզցիները
զինքը երեսփոխան չընտրեն :

Ուսման հարցը մեծապէս մտաբ-
արարեց Պ. Ի իշխանութիւնը բնու-
նութեամբ կործանելու շուրջը, քանզի
չգիտեր թէ յերակոստութեան վախ-
ճանն ի՞նչ կըլլայ : ուստի լուա-
զոյն կը համարի ներկայ կառավարու-
թիւնն իր պակասութիւններով հանդերձ
ընդունել, եւ միանգամայն զանտնը
չցնելու օգնել :

Մասնաւորական փոփոխութեանց
վրայ ծերակոյտն ընդ հուպ վիճարա-
նել պիտի սկսի : Մասնաւորական տե-
ղեկները կարգապահուցում, բայց ներ-
կայ փոփոխութեանց ծրագրին թերու-
թիւնները վերջած չեն, և աստիակաց
կարծիքը հետաքրքրութեամբ կապա-
սէ թէ մասնաւորապէս ի՞նչպէս ինքը-
զինք պիտի արդարացնէ : Օրէնսդիր
ժողովը սահմանադրական իշխանու-
թեան մասնակից չընտրուն համար :
Վե՛ն բարեկարգութեան նպատակ
պէտք է ըլլայ ժողովրդեան ինքերմէ
կառավարութիւնը, կամ գոնէ կարելի
եղածին չափ ընդարձակ կերպով իր
շահերն ուղղելու եւ պիտոյքը լըցնե-
լու իրաւասութիւնը, ուստի ժողո-
վրդեան երեսփոխաններուն՝ ազգի
մ'ամենէն կարեւոր իշխանութեանն
այսինքն սահմանադրական փոփոխու-
թեանց մասնակցելու իրաւունքէ զեր-
կուսը վերջիցեալ նպատակն իրացնե-
լու ուղիղ ճամբան չկրնար ըլլալ : Եւս-
պիտի իշխանութիւն մը միմիայն կայ-
սեր եւ իր անուանած ծերակոյտին
ձեռք մնայլ գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
բաց թողուլ է, եւ այս մասին վրայ
անչու չտ' ծանր փիճարանութիւններ
պիտի ծագին թէ՛ ծերակոյտին եւ
թէ՛ Օրէնսդիր ժողովին մէջ :

Բայց կայսեր հիւանդութիւնը շա-
բաթէ մ'ի վեր գրեթէ ուրիշ խնդ-
րները մտնուց : Եւս պատճառաւ
օգոստոս 15ին՝ իր անուան օրը՝ չի կըր-
նարով անձամբ Եւրոպի բանակն եր-
թալ, կայսրորդի իշխանը զրկեց իր
տեղ, որ զօրահանդէսներուն փոխա-
նորդարար նախագահելով՝ հօրը կող-
մէն բազմաթիւ պատուոյ լէզէններ
բաշխեց : Կայսրուհին եւ կայսրոր-
դին Բորսիլըս գացին, ուր Պաւ-
թիայէ մէջ Կայսրուհին Եւրոպի
նուած արձանի մը բացման հանդիսին
ներկայ պիտի գտնուէին : Կայսրուհին
անկէ գառնայէ ետեւ իր արեւելեան
ուղեւորութեան պիտի սկսի, եւ սեպտ-
20 էն մինչեւ 30 մայրաքաղաքը կըս-
պատուի :

Ստամբուլ պատերազմի պաշ-
տօնեայ Երնէ մարաշխախտն յուրաբ-
կաւորութեան հանդէսը մեծ շքեղու-
թեամբ կատարուեցաւ . 50,000 ի չափ
զինուոր պատերազմի պաշտօնատուներն
մինչեւ Ենիվարի մատուցը մեծ թա-
փօր մը կը կազմէին, եւ դադարը ե-
րեք զոյգ քաջուած կառքի մը մէջ զըր-
ուած էր : Երնէ մարաշխախտն ընտան-
եաց 20,000 ֆրանք թոշակ կապուելու
խօսք կայ, բայց հասարակութիւնն այս
տեսակ ուժիկները բոլորովին կարելի
եւ ետեւորից վրայ բեռ չընել կուզէ :
Կայսրը վախճանեալ մարաշխախտն տեղ
իր բանակի օգնականներէն լըզէօֆ
զօրապետը պատերազմի պաշտօնեայ
կարգեց, որ բազմաթիւ պատերազմ-
ներու մէջ գտնուած եւ քաջութեան
համբաւ ստացած է :

Բնդդիւյ մէջ պաշտօնեայները պա-
րապոյ ժամանակէն օգուտ քաղելով
իւրաքանչիւրն հանդիստ առնելու վը-
րայ են եւ քաղաքականութիւնը կը-
քանայ : Բայց ստոր փոխարէն ձիար-
չաւներ ու նաւարչաւներ կըլլան, ուր
բազմաթիւ հանդիսականներ ներկայ
կը գտնուին : Ուսմանց յառաջդի-
մութեան համար կազմուած Բրիտա-
նական ընկերութիւնն իր տարեկան
նիսան ըրաւ, եւ նախագահն ընդհա-
նուր դիտութեանց մէջ եղած նոր դար-
գացմանց վրայ առնականութիւն մը
արտասանեց, ուր կառավարութեան
ալ շնորհակալութիւն յայտնեց ընկե-
րութեան իր ձեռնտուութիւնը սա-
լուն համար :

Սպանիոյ մէջ Տօն-Քարլոսի կու-
սակից ապստամբներուն հրացանի բրա-
նուիլը յաջող ելը ունեցած եւ սղաք-
տարութիւնը զսպում կերեւի, ու-
րով Բրիտ զօրապետն ալ հանդարտ
սրտիւ Ս. Իշիկ Լուրերը կերթայ, ինչ-
պէս որ հեռագիրը կը ծանուցանէ :
Բայց իրօք ապստամբութիւնը բաւա-
կան զօրաւոր է, եւ հրաշք մը կը թուի
եթէ Սպանիոյ պաշտօնեայներն իրենց
մինչեւ հիմայ ըրած բազմաթիւ սրխա-
լանաց հետեւանքը չը կրնն : Եւրոպի

Թէ Տօն-Քարլոս նաւ մը նստելով
Բնդդիւյ գացեր է, բայց իր կուսա-
կիցները եւ դիւսաւորաբար կըրնն ա-
նոր տեղ կաշխատին :

Գերմանիոյ դորձաւորներն Եւ-
զէնակի մէջ ժողով մը դուստրեցին,
բայց իրենց մէջ երկպառակութիւնը
սիրեց : Գորձաւորաց երկու ընկերու-
թիւն, որոց մէկուն Ալեպէլ, եւ միւ-
սին ալ Ե վայցեր անուն անձնեք եւ
նախագահն, կառուցեմ սաստիկ
վիճարանութիւններ յարուցին : Եւս
ընկերութեանց մէկը հիւսիսային եւ
միւսն ալ հարաւային Գերմանիոյ մէջ
բազմաթիւ անդամներուն, առաջինն
աւելի տնտեսական խնդիրներով կըզ-
բազի, եւ ընկերութիւններ կազմելով
զբաւանեաց ազդեցութեան գէմ
մրցելու նպատակ ունի՝ առանց կա-
ռավարական սկզբունքին դաշնու եւ
քաղաքական խնդիրներ ալ իր ծրագ-
րին մէջ խառնելու : Իսկ ասոնց հա-
կաւորները որք Լասպի սկզբ-
բանց կը հետեւին, քաղաքական
եւ ընկերական խնդիրներու ամենա-
մեծ կարեւորութիւն կուտան, եւ ներ-
կայ ընկերական կազմութեան չհա-
նելով՝ անոր բարոյսին վերակազմու-
թիւնը կը պահանջեն հիմնական բա-
նեկարգութիւններով : Եւս նախի ժո-
ղովին մէջ Ե վայցերի կուսակցութիւ-
նը 110 երեսփոխան ունէր 103,000
գործաւորներէ ընտրեալ . իսկ Ալե-
պէլի կուսակցութիւնը 262 երեսփո-
խան ունէր 141,000 գործաւորացիներ
կայացուցի : Եւս յիշին նպատակն էր
երկու ընկերութեանց մէջ եղած կարծ-
եաց տարբերութիւնները վերցնել : Եւս
զիջ բացուելուն պէս, Ալեպէլեանք
ոչք աւելի բազմաթիւ են, առժա-
մանակեայ գիւսան մը կազմելով առա-
ջարկեցին որ միայուն գիւսան մ'ընտ-
րուի . բայց Ե վայցերեանք գիւսան-
լով որ մեծագոյն մասն իրենց հակա-
ռակորդաց կազմն է, խնդրեցին որ
նախ երեսփոխանաց վկայագիրնե-
րը քննուին : Եւսով կը յուսային
չստ մ'երեսփոխաններ դուրս ձգել .
ուստի բողոքները շատանալով երկու
կազմանէ գլուխները առջցան եւ ի-
րարու վրայ թշնամանք տեղալ սկսան :
Եւսով մեծցաւ, յիսուն եւ հար-
իւր հոգի մէկէն խօսիլ սկսան, նա-
խագահին եւ աստեանապիւրներուն գը-
րատեղանները բունցի հարուածներով
տապալեցան : Եւս ժամանակեայ նա-
խագահը չկրնարով խաղաղութիւնը վե-
րահաստատել, նիստը գոցուած հրա-
տարակեց : Էտեւեալ օրը եր-
կու կուսակցութեանց մէջ մշտնջե-
նաւոր բաժանում մ'եղած համարուե-
լով առանձին նիստ ընել սկսան : Ալ-
Ալեպէլ իր կուսակցութեան նիստին
մէջ ըսաւ . « Ենկերային ասիակարաց
նպատակն է ժողովրդեան վեհապետու-
թիւնը հաստատել : Իրենց պարտքն է
ներկայ անարդար քաղաքական վի-

ճակին դէմ անդադար կուտել, այս կամ
այն դասուն գերիշխանութիւնը շըն-
ջել, ամեն մարդոց հաւասար պարտի-
քն եւ իրաւունքը հաստատել . բանող-
չէքի եղանակ մը դեկլարեկային տեղ,
որպէս զի գործաւորն իր աշխատութեան
պտուղը իրովին փայելէ, եւ քաղաքա-
կանութեան մէջ պետութիւնը ուսմ-
կարիարութեան վրայ հիմնելու : Եւս
ընդհանուր ծրագրին վրայ Ալեպէլ բազ-
մաթիւ գործաւորացիք ալ աւերջուց,
զորս շատ երկար կըլլայ թուել : Ալե-
պայ ուրիշները խօսիլ սկսելով, իւրա-
քանչիւր ոք խեղճին փշածը դուրս
կուտար . մէկը կըրէր թէ Բրուսս-
նի « Կապուածքը գործութիւն է »
սկզբունքը կարծուածին չափ ան-
հեթեթ չէ . ուրիշ մը կը պահանջէր
որ ժողովրդին առանց երեսփոխանի
խնդիրն օրէնք դնէ : Ալեպէլեան
Կարիւնեան խառնակութիւն մ'էր,
ժողովրդական իրաւանց աւելի փա-
սակար քան թէ օրտոսկար : Զուտը
է որ քանի տարիէ ի վեր Լեւոպայի
մէջ այսպիսի ժողովրդական դուստ-
րումները խառնութեամբ եւ երկպա-
ռակութեամբ կը վերջանան : Եւ ցը-
րենին մէջ շատ մ'ալ որո՛մ խառնուե-
լով անպ յարդը կարէ :

Ուստիոյ կարող ինքնապաշտ
ընտրեց իր ընտրութիւնը կը շարունա-
կէ, ուրիշ Ե. Իրան խնդիրը բաւ որ
զինքը բարեւերու համար յատուկ պաշ-
տօնատար մը զրկելու աշխատութիւն
չկրուի, թէպէտ Ռուսմանիոյ Կարլոս
իշխանը մեծ պատուով ընդունեց եւ
Բ. Եւրոպայի լէզվաբի նշանը տուաւ
անոր : Բայց Ե վայցերեանք կայսեր բա-
ցակայութեան միջոցին Ռուսիոյ պե-
տութեան խոչընդոյն ուրիշ մեծ բա-
րեկարգութիւն մ'ալ առաջարկուե-
ցաւ, այն է երգմանուր դատաւորաց
գործիւնը որ անդրապացոյ այնչափ
սիրելի է : Կարկայ աղատութիւնը,
կըրբական առանձնահայեցութեանց
բարձումը, ինչպէս նաեւ այս եւ ու-
րիշ բարեկարգութիւնները Ալեպէլեան-
զըր Ե ի կայսրուութեան փառաւոր տեղ
մը կուտան պատմութեան մէջ :

Թաթարստանէն առնուած լու-
րերուն նայելով Կարլոսներուն ապրա-
տամբութիւնը ստակա ին Օրէնսդիր
բողոքիքն վերջած չէ : Եւստամբ-
ներն Կապա ըսուած տեղի մը մտ կա-
րաւանի մը վրայ յարձակեցան, եւ
5,000 Ենդգիսիան սակին արժողու-
թեամբ աւար տարին : Կառլոսներն
Կապայի կողմերը վաղելով Կարլոս-
ները ընտնեցը քննեցին : Կառլոսիքի
զօրապետը ապկալին Կարլոսներուն
ետեւէն ինկած է, եւ Ռուսիոյ Լե-
խանութիւնները վառահոթութիւն կը-
ցուցնեն Պետրպարէֆ անուն Կար-
ղըրաց գլխաւորին վրայ, որ թէպէտ
առաջ իրենց թշնամի էր, բայց հիմայ
գաշնակից եղած է : Եւս յուզմունքը
Եւրոպայի րիկ մէջ մեծ հոգ չըպատ-

ճառեր եւ կեդրոնական Վերջ հետ առ- եւտրական յարաբերութիւններն աւել- ցնելու միջոցներ կը խորհուին։ Սամար- ղանդ տակաւին Ռուսաց ձեռքն է, բայց կը կտրուի որ եթէ ապստամբ- բուծիւնը ծաւալի Ռուսք յիշեալ քա- ղաքը Առաջարկի խանին դարձնելով, իրենց զօրքը եւս պիտի տանին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհափառ Սուլթանը՝ Լիբա- նանու կառավարիչ Վլադիմիր փաշային առաջին կարգի Մեծիտիյէ պատուա- նշան շնորհեց։

Հինգշաբթի աւուր թուով ծա- նուցինք թէ (Վարձք) Մեծ—Լազար- քոսը Լազարապետն եկող ու երկուշաբ- թի իրիկուն մեկնող թաւալի փաշային հետ երկրորդ նամակ մը զրկեր է իւր- տիպին։

Եւս երկրորդ նամակին մէջ հե- տեւեալ առաջարկութիւնները կը բո- վանակին ըստ Լեզիմի շէքրլոսի։

1. Լազարապետական զօրաց թիւը 18 հազարի իջնէ։

2. Լազարապետական կամար- տէն Լազարապետ դռնուած նոր հրու- ղէնները լազարապետական պատերազմական նաւերը վաճառուին։

3. Լազարապետի Վիւտօէն ամեն տարի Սուլթանին հաւանութեանը ներկայացուի։

4. Խափն արդիւն էր գործակա- տարներուն որ Լազարապետի մէջ որ եւ է բանակցութիւն մը չընեն՝ առանց Ռ. Վրաս դեսպաններուն հաւանութեա- նը։

5. Խափնը բնաւ փոխառութիւն չընէ առանց կայսերական յատուկ ֆէրմանի։

6. Թանգիմաթը կատարեալ գոր- ծադրութիւն դանէ Լազարապետի մէջ։

7. Խափնը սուրքերն այն դուժա- րին իջեցնէ, ուր էր իշխանութեան հասած ժամանակ կը դառնուէին։

8. Խափնը չկրնայ մէկը աքսորել ինչքը դրաւել կամ մահուան դատա- պարտել՝ առանց Սուլթանին հաւա- նութեանը։

9. Լազարապետական զօրաց համազգե- տար ճշդիւ Օսմանեան զօրաց համա- զգեատին նմանի։

Եւս ի օրը մայրաքաղաքս հասած հեռագրաւոր մը կը ծանուցանէ թէ փոխարքայն երէկ կէս օրուինէ ետեւ Լիբանանը իրեն ճանաչելու համար իրեն է եւ երկուշաբթի առաւօտ մայրաքաղաքս կապատուի։ Արտու թէ մայրաքաղա- քիս գաղղիական դեսպան Վ. Վուրէ Մեծ Լազարապետին վերադառնալ երկ- րորդ նամակին պարունակութիւնը հեռագրով Խափնին հաղորդեր եւ խորհուրդ տուեր է որ եպարքո- սական նամակին առաջարկած պայ- մաններուն անպատճառ հնազանդի։ Ետեւաբար փոխարքայն ալ յիշեալ նամակին պարունակութիւնն եղող ինը կէտերն ընդունելու եւ ծանուցեր է թէ անձամբ Վ. Վոլիս պիտի գայ՝ օգոս- տաւիառ Սուլթանին իր յարգանքը մատուցանելու։

Օգոստոսիառ Ինքնակալը հար- իւր երսուն հազար զուրուշ շնորհելով Վիշիկիմաթին հրկիզելոց, այն գումարը ոստիկանութեան պաշտօնէին միջոցաւ բաշխուեցաւ։

Յիշեալ գիւղին մէջ կազմուած խառն մանած ողովին ձեռքը հաւաք- ւած նպատակն ալ բաշխուել սկսած է։

Մայրաքաղաքիս դիւանը կղզի- ներէն՝ Լիւթիկին (Վուրկալ) անուն կողակին բարձունքը վրայ Լազարա-

պութեան վարդի վանք մը կայեղեր, որ եօթներորդ դարուն մէջ Վ. Վու- սոյ Վ ասիլ Սակեդանացի կայսրէն հիմնուած եւ Սուլթան Մուրաա Վի օրովը քանդուելով կիսակործան աւե- րակները մինչեւ անցեալ տարի կեցած էին։ Հիւնաց հասարակութիւնն յիշ- եալ վանքը նորոգել ուղեով, կայսե- րական կառավարութեան հրաման եւ միանգամայն երկու հարիւր լիբա նպատու առաջարկ էր։ Հիմա շինու- թիւնն աւարտած ըլլալով, յունաց հա- սարակութեան կողմէն պատգամաւո- րութիւն մը ներկայացաւ Սարձը Մեծ Լազարապետին առաջելու որ յունաց աղբին խոր շնորհակալութիւնն օգոս- տաւիառ Ինքնակալին գահոյցից առջեւ զնէ եւ միանգամայն իր ներկայու- թեանը պատուելու բարեհաճի վան- քին օծանն հանգէտը, որուն յունաց Վ. Վարախարքն ալ ներկայ պիտի գտնուի հանդերձ բազմաթիւ բարձ- րաստիճան եկեղեցականօք։

ՍՈՒՆ ԵՐԱՊԱՆ 2 ՈՍՊԻՐ

Ի սկզբում 2 սեպտեմբեր Բամպակ, Մ. Ն. Օ. կը բռնուի, առանց փոփոխութեան։ Վաճառար. 43,000 հակ։ Ընդ հանուր միջերք 232,000

30780 2 սեպտեմբեր

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like Թամ. Գօնա, Կանա, 437/16-437/8, Գարիկ 43.30-43.50, Գոթապատիւն 1865/1 330, Կանթ Գաղղ. 71.75, Բանթ Խոտայական 54.55-53.80, Սնդղիական Գօնա. 93/16, Պօրսան աւելի բարձր գոցուեցաւ

ԿՈՍՏԱՆՆՆՈՒՊՈԼԻՍ

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like 21 օգոստոս հինգշաբթի իրիկուն գոցուեցաւ 00 00, 22 արարթ առաւօտ բացուեցաւ 00 00, Երիկուն գոցուեցաւ 47 23, 23 շաբաթ առաւօտ բացուեցաւ 47 03, Գոցուեցաւ 40 36, Բացուեցաւ 46 34

ԱՉԳԱՅԻՆ

ՊԱՇՏՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Առտանդնուպօրոյ նորընտիր Պատրիարք Իգնատիոս Վ. Մ. քրեպիս- կոպոսին ցուալի մահը Պատրիարքա- կան Սթոնի թափուր՝ եւ Վ. զգային վարչութեան առժամանակեայ փոխա- կը գաղաբիցներու արգելք ըլլալով, խառն ժողովը հարկ եղած տնօրէնու- թիւնները ի դորձ գրաւ նոր Պատ- րիարքի ընտրութեան համար, եւ Ռ. Վուրէն այսօր հրամանագիր եկաւ ի Պատրիարքարան, որոյ պատճէնը ողն յայտարարութեան հետ մէկտեղ հրաւ տարակուած է։ Ետեւաբար ազգա- յին երեսփոխանական ընդհանուր ժո- ղով հրաւիրուած է յառաջիկայ հինգ- շաբթի օր 28 օգոստոսի ժամ 4ին ի Պատրիարքարան ողն ամենակարեւոր ընտրութիւնը կատարելու համար ըստ երկրորդ յօդուածի Վ. զգային Սահ- մանագրութեան։

21 օգոստոս 1869 Վ. Պատրիարքարանի Հայոց Վ. Վոլիս

Լ. հաւաստի Ռ. Վուրէն եկած հը- բաննագրին պատճէնը։

ՊՈՒՅՈՒՆՈՒԹԻ ԱՆՍՈՒԹԻ

Լյումենի Պատրիարքանէսի մէծիկալ միւլթիթիթի աղաքը էֆիհնտիլեր։

Վ ան մարտասար Իգնատիոս Ե- ֆէնտիին Պատրիարք ինթիլիապ օլուն- սըղընէ տայի մէծիկալ ումուսիին թանդիմ վէ իթա իլլէտիկի մահադար, վէ օլ պապտէ օլան մագալթանըղ հու- ղուրի հիմայիւնի Ե ահանէ, յէ արդ վէ իսթիլան օլունարագ, շէրէֆասաղը օլան իրատէյի սէնիյէ մուճիպիւնէ, մուսայիլէյին մէմուրիլէթի ըմմիլէ- սի տէրոտէթ իճրա օլունարու հալ- տէ վէֆաթի վուղու պուրէնը, վէ եէրինէ տիկէրինին ինթիլիապ վէնաս- պի լազըմ կէլիլը օլունարլէ, մէվճուտ օլան նիղամնամէյէ թաթ պիղէն Վաթ- րիլ իսանէտէ իճիթիմ օլունարագ մու- գատուէմա տախի պէյան վէ իշար օ- լունարըղ վէ թէքարէ հաճէթ օլուն- արըղ իւղընէ, Օ աթիլ շէվքէթ սիմաթ հազըլէթի Վատիլահիլին ումում թէ- պէյի շահանէլէրի հազըղնուա տէր- քեար օլան էֆքեարի մուշֆիդայի մու- լիւքեանէլէրի իլթիլապնէ, Լյումէ- նի մէզէպիւնտէ պուրուան թէպէպի ոտարըպի Վատիլահիլին տախի հէր երկուտէն թէմին վէ թէքիտի սա- առէթի հալլէրի ինտի ախտէ մուլթէ- ղէմ օլունարընտան, վէ Վաթրիլ օլա- ճուգ զաթ պուրէլէրին ըլլիտի բուհա- նիտի օլունարլէ պէրապէր, Սալթանա- թըր Վէնիլէնի վասիթայի թէնիլիլի է- վամիլի ախիլէսի պուրուանագըղնուան, էմիլի ինթիլիապտէ պուր գայիտէ Եր- փիլ վէ հէր կէտէն էֆքեարի թարաֆ- տարի վէ զարէգքեարի պէր թարաֆ գըղնարագ, Տէլլէթի Վիլէնի ու- սուլի աուլիլէսին, վէ Լյումէնի ըլլի- սասընն ային վէ գալվանիլի մէրիլէ- սինէ թէվիլիլ հարաքէթլէ սաատէ- թի հալի թէպէպի իւրմէթ իթմէկէ մուղթէտըր, վէ վէտիայի տէսթի է- մանէթի օլունարը մէսալիհի միլլէթի հիւսնի իտարէյէ գատըր վէ էհիլ ըֆ- ֆէթ վէ միւսթաղմ, վէլ հասըլ էգ- հէր ճիւլէթ օլ մագալի միլթէպէրէ լայրգ օլունար պեր զաթիլ ինթիլիա- պը իլէ, էմիլ նասպի թարաֆի էշրէֆ հազըլէթի Վատիլահիլին իսթիլան օ- լունարը իւղընէ, իլթիլա իտէն մահ- զարի ումումիլին Վապի Վիլլէ թաղ- սիլիլի միւպատէրէլ կիլէ ստէպ

1286 ճէմայիլ էվլէ 23 վէ 1285 աղոսթու 19

ՄԱՆՆԱԳՈՒՄԻ

ՀԵՏ ԿԱՐԵ ԵՆ ԿՈՒՆԱԿ

ԿՐԱՆ ԿԸ ՁԻԵ ԵՆ ԸՐԻԿԵ ԿԸ ԿՈՒՆԱԿ

Լարէք այնչափ անհեթեթ տրա- մարանութեանը դրուած մը տեսած ու զարմացած չէինք, որչափ որ չո- րեքշաբթի եւ հինգշաբթի աւուր Սանդուկէի թիւերը բանալով մեր գէմ դիլած անտեղի խօսքերու խառ- նուրը տեսանք։ Սանդուկէ իր այն թիւերուն մէջ մեր անցեալ շաբթուան յօդուածը քննադատելու ելիր է. բայց այնչափ յայտնապէս կը շնայ մեր գը- լաճներէն բուն հետեւութիւններ հա- ներու, այնչափ իր խիստ շատ անգամ բաճները կը կրկնէ, որ տարակոյս չը թողուր թէ կիրքը դարձեալ իր աչ- քերը կուրացուցէր է, ուստի դարձ- եալ իր հին սովորութիւնը ձեռք առ- նելով Սասիսի դէմ նորէն պոսչը- տելու ելիր է։

Ընթերցողները ինայնչուս հա- մար չենք ուղեր մենք ալ իրեն պէս ձանձրացուցիչ կրկնութիւններով թեր- թեր մրտաւել։ Արձեւը իր ըստմները քանի մը կէտի մէջ կրնանք ամբիփել, եւ անոնց հակիրճ պատասխանները տալ։

1. Յօդուածը կիկիլ ըսելով թէ Սասիս տասն եւ հինգ տարիէ հետէ ազնուականութիւն ծախող դաս մը մարդոց խոնկեր ծխելէն ետեւ, մէկ երկու տարի կայ ժողովրդեան կողմը

դարձեր, բայց հիմայ դարձեալ ժողո- վորդը թողով ազնուականութեան կողմը բռնեց է։

Արկէ գտեր է Սասիսի այն- պէս ըլլալը, մինչդեռ ինք ալ ճիշդ նոյն յօդուածին շարունակութեան մէջ կը խոստովանի որ Սասիս ժողո- վրդեան « փողն » ալ չարած է. սասի- կայ գաղափար մ'է որ միայն Սան- ղուակէի խմբագիրը կրնայ գիտնալ, բայց հարկ չկայ ըսելու որ եթէ Սա- սիս դուրսիկ լեղավ ասոր անոր վրայ յարձակում ըրած չէ, ազնուականու- թեան կողմն ալ երբէք բռնած չէ, ո'չ ալ Սանդուկէի խմբագրին պէս ազնուականներէ հրապարակաւ ապ- տակ կերած, եւ փոխանակ պատուա- ւոր հատուցում ինդրելու, զինքը ապ- տակող ձեռքը վատարար համբուրած է, այլ միայն ազնուականութեան կամ կղերին զեղծումները տեսած ժամա- նակ զանոնք խստիւ դատապարտած է, ինչպէս որ անցեալ շաբաթուան մեր յօդուածին մէջ ալ ըրածին ու- ըլլը բան չէր։ Բայց եթէ Սանդու- կէ զմեզ անոր համար ազնուականու- թեան կողմը կը գտնէ, վասն զի մեք ալ իրեն պէս փողոցի լեղուով չենք լսուիր, մեք ալ կըրնենք որ թո՛ղ իր լեղուն իրեն մնայ, մերինն ալ մեք։

2. Սանդուկէ մեր անցեալ շաբաթուան յօդուածին համար կըսէ թէ աղքերնուս մէջ սրբազաններ շատ գանուելուն պատճառաւ, միա- միտարար (սանդուկուճէ) իր այն յօդուածին հաւանողներ ալ կը տես- նուին. ուստի ինք ալ ժողովուրդին մտաց անգատանին մէջէն այնպի- սի թունաւոր սերմերն անհետացնել պարտք համարեր է իրեն, մանաւանդ որ աղբին մէջ իրմէ զատ ալ այսպիսի բաներու ուշադրութիւն ընող չկայ եղեր։

Եւս խօսքերը կարգացող կրնայ կարծել որ բոլոր Հայոց աղքը կոյր է, եւ միայն Սանդուկէի աչքերը կը տեսնեն, անոր վրայ կը հսկեն, եւ չեն թողուր որ ժողովրդեան մտաց անգա- տանին մէջ թունաւոր սերմեր ցան- արու։

Ի՞նչ ծաղրելի մտազարմութիւն...

Բայց ի՞նչ է եղեր այս թունաւոր սերմը. — մեր այն խօսքը թէ « բա- ւական պօռացինք կանչեցինք, քիչ մ'ալ լըջաբար գործելու ժամն եկած է։

Ի՞նչ կուզէ ուրեմն Սանդուկէ. կուզէ՞ որ միշտ պօռանք կանչենք. միշտ խոսովութիւն, յուզմունք, վեր- դասունք, կազ եւ կո՛ւ՛ տիրէ աղբին մէջ, որպէս զի ինք ալ բորբոքած կիր- քերուն աւելի կրակ տալով իր թեր- թեղ ժողովրդեան իրեն երկնային պատգամ կրկնէ. . . եւ կը յիշու- ըրեն կայ ուրայ . . .

3. Սանդուկէ կը խոստովանի մեր հետ թէ աղքը ցաւալի վիճակի մը մէջ կը դանուի, եւ թէ անկարգ շարժում ներ ալ պատահեցան. բայց կը հարցնէ թէ յայտնաբեր ո՞րո՞ւ թով է եւ ո՞վ է ասանց պատճառը, ժողովուրդը թէ ազնուականները։

Սասիս կարգացողները կրնան վը- կայիլ որ երբէք յայնցանք ունեցող- ներն արդարացուցած չէ. այլ Սահ- մանագրութեան դադարումը եւ ան- կէ ետեւ Պատրիարքարանը նստող վարչութեանց սխալները դատապար- տած է միշտ։ Սասի Սանդուկէի մեզ ըրած հարցումը բաշխուին անտեղի է. Պատրիարքան բացատրէնք մեր միտքը։ Մեք չենք բսեր թէ անկարգութեանց պատճառը ժողովուրդն է, բայց քանիսր անոնց պատճառները վերցան եւ ըս- նի որ այսօրուան վարչութիւնը ժողո- վրդեան իրաւունքը յարգելու ըն- թացք բռնած է, մեք ալ ժողովրդեան կրկնք որ օրինաւորութեամբ վար-

